

[Christiani.]

hele Befolkningen og ikke mindst for den Del af Befolkningen, der bor daarligst, af stor og afgørende Betydning, men der er en Ting, man ikke maa glemme, naar man taler om Boligbyggeri, ogsaa som Middel til at sætte Arbejde i Gang, som Nøgleindustri, og meget andet. Man maa ikke glemme, at Boligbyggeriet i sig selv ud over den nyttige Opgave, det naturligvis løser i Forhold til Befolkningens Sundhed, ikke er nogen produktiv Forretning, der kommer ikke Virksomhed i Gang, fordi der bygges Boliger, og derfor skal der en vis Velstand til, for at man kan fremme Byggeriet i den Grad, som man ellers gerne vilde.

Efter disse almindelige Bemærkninger vil jeg gerne have Lov at gøre en lille Bemærkning til Ændringsforslag Nr. 14; det er det Ændringsforslag, der drejer sig om Ministerens Godkendelse af Licitationsbetingelserne. Jeg er ganske enig i den Tanke, der ligger til Grund for dette Forslag, nemlig at vi her staar over for en Række Bygningsarbejder, hvortil det offentlige paa forskellig Maade bidrager, og der er det maaske mere rimeligt end ellers — selv om man kan sige, at det altid er rimeligt —, at de Betingelser, hvorefter et saadant Arbejde bortgives, bliver rimelige, og det er det, der tilsigtes ved Bestemmelsen om Ministerens Indflydelse paa Licitationsbetingelserne. Jeg forstaar ikke Ændringsforslaget saaledes, at det absolut er nødvendigt, at der skal afholdes en regulær Licitation foran Bortgivelsen af disse Arbejder, endsige en almindelig offentlig Licitation, men det kunde jo meget godt være, at en eller anden Bygherre kunde paavise, at han underhaanden eller ved privat Forhandling med den Haandværker, som han nu har særlig Tillid til, kan fremskaffe et billigere og maaske bedre Tilbud end det, han vilde faa frem under Hensyn til de Forhold, der, som det blev omtalt af det ærede Medlem Hr. Einer-Jensen, ofte foreligger ved Licitationer, og i saa Tilfælde maa det vel være Ministeren tilladt at godkende en saadan Fremgangsmaade ved Arbejdets Bortgivelse.

Den ærede Ordfører sagde, at det var Meningen med dette Lovforslag at ændre de saakaldte „Mestergrise“. Det giver mig Anledning til at sige et Par Ord om Licitationer i Almindelighed. Vi ved, at Haandværkerne er, om jeg saa maa sige, berømte for disse saakaldte Aftaler, der benævnes „Mestergrise“, men det er kun, naar det drejer sig om Haandværkere, at de faar et saadant Navn, som lyder ilde ude omkring i Befolkningen. Hvis det er Industrien,

der laver en Aftale eller Sammenslutning, hedder det Kartel, og hvis det er Aftaler om Prisbestemmelser i større Maalestok, f. Eks. internationale Aftaler, hedder det, at der er kommet ordnede Forhold paa Markedet. Men det er alt sammen det samme, det gaar alt sammen ud paa at unddrage sig den absolut frie Konkurrence og sikre sig en vis Beskyttelse.

Der findes ikke det Erhverv her i Landet, lige fra Løntagere til Embedsmænd, som ikke er ude efter at søge en vis Beskyttelse.

Der er kun en eneste Stand i dette Land, nemlig Haandværkerstanden, der ikke har Lov til under nogen Form at søge at dække sig mod en ublu og utøjlet Konkurrence, som altid faar til Resultat, at den lavest bydende ikke vil kunne tjene en eneste Øre. Det har ruineret Hundreder og atter Hundreder af Smaaahaandværkere rundt omkring i Landet, i Byer som i Landkommuner. Deroverfor stiller man saa dette Licitationsprincip, som er forbundet med visse faglige Aftaler.

Jeg vil indrømme, at disse Aftaler kan misbruges, og det bør de ikke kunne. Det er forkert, at der her finder en ublu Udnyttelse af Bygherren Sted, men det er ogsaa forkert, at der finder en tilsvarende Udnyttelse af de bydende Sted. Jeg skal ikke bede den højtærede Minister om paa staaende Fod at løse dette vanskelige Spørgsmaal, men jeg vil gerne have Lov til fra dette Sted een Gang for alle at henlede den højtærede Ministers Opmærksomhed paa, at vi her staar over for et for hele Landet, for Haandværkerstanden og Industrien, overordentlig vigtigt Spørgsmaal, nemlig Licitationernes Plads i Erhvervslivet, deres rigtige Brug og Undgaaelse af det Misbrug, som paa mange Maader finder Sted. Jeg vilde ønske, at den højtærede Iudenrigsminister i en ikke for fjern Fremtid vilde tage dette overordentlig vanskelige Spørgsmaal op til en saglig og nøjagtig Undersøgelse for — hvis det er muligt — at finde en Løsning paa det, saaledes at der fremtidig sker større Retfærdighed til begge Sider.

Anden Næstformand (Westermann):

Det ærede Medlem Hr. Peder Clausager har Ordet for en kort Bemærkning.

Peder Clausager: De Bemærkninger, det ærede Medlem Hr. Christiani sluttede med, var egentlig af en saadan Karakter, at jeg kunde have undladt at komme herop. Jeg synes ikke, at man ved Omtalen af Ændringsforslaget under Nr. 14, hvorefter